

Loopkevers in Bellebargie en 's Herenbos

Kris Vandekerkhove en Maarten Jacobs

Zowel in Bellebargiebos (boven) als in 's Herenbos (onder) vinden we zeer waardevolle structuurrijke oude eikenbossen.

In het kader van de opmaak van het bosbeheerplan van deze twee bosreservaten werden door Maarten Jacobs voor Esher o.a. de loopkevers geïnventariseerd d.m.v. bodemvallen en handvangsten.

Beide bossen hebben een aantal sterke gelijkenissen : ze zijn beide ongeveer even groot (tussen 80 en 100 ha), en bestaan voor een groot deel uit oude loofbossen op basis van Zomereik. In beide bossen zijn ook nattere zones langs waterlopen aanwezig. Toch blijkt dat de loopkeverfauna van beide gebieden sterk verschillend is.

In Bellebargie werden ruim 1000 loopkevers gevangen, verdeeld over 47 soorten. In 's Herenbos werden bijna vier keer zoveel kevers gevangen, in totaal 74 soorten. Dit is een bijzonder hoge soortenrijkdom, die zeker niet alleen toe te schrijven is aan de grotere vangstintensiteit. In 's Herenbos is er een grotere variatie aan biotopen aanwezig, inclusief belangrijke oppervlaktes droge en vochtige schrale graslanden en zelfs een kleine oppervlakte droge heide, waar ook vallen waren opgesteld. Het bos staat ook in directe verbinding met andere grote bos- en heidegebieden terwijl Bellebargie wordt omgeven door intensieve landbouw.

Als we kijken naar zeldzame en veeleisende soorten is het verschil tussen beide bossen nog meer uitgesproken.

De meeste soorten in Bellebargie zijn algemene weinig specifieke soorten. Er komen slechts 3 Rode lijst soorten voor. In 's Herenbos zijn dat er 10, en ook bij de overige soorten zitten meer veeleisende soorten, vaak ook van droge en vochtige heide en heischrale vegetaties.

De verschillen tussen beide bossen zijn echter niet alleen aan deze biotoopvariatie toe te schrijven. Als we alleen naar de eerder bosgebonden soorten kijken dan zijn er ook grote verschillen tussen beide gebieden. In Bellebargie komen twee Rode Lijst-soorten van bossen voor : *Agonum livens*, een soort van vochtige loofbossen,

voornamelijk elzenbroekbossen en valleibossen, en *Calosoma inquisitor* (Kleine poppenrover), een soort die in de boomkruinen van oude loofbossen, meestal eikenbossen, op rupsen jaagt. Het zijn beide goede vliegers. Ook de overige min of meer bosgerelateerde soorten in Bellebargie zijn vaak niet zo veeleisend, en niet uitsluitend gebonden aan bossen, en zeker niet aan oude bossen : *Agonum assimilis*, *Nebria brevicollis*, *Carabus granulatus*, *Pterostichus oblongopunctatus*. Opvallende afwezigen zijn echter een aantal typische soorten die wel degelijk aan oude bossen gebonden zijn, en die we gezien hun voorkomen in Vlaanderen en hun ecologie toch verwachtten : *Abax ater*, *Carabus problematicus* en *Carabus nemoralis*. Gezien het feit dat het Bellebargiebos toch een groot structuurrijk loofboscomplex is, dat al zeker 250 jaar onafgebroken bos is, is het verwonderlijk dat geen van de hierboven genoemde soorten voorkomt.

Agonum assimilis, een weinig kieskeurige soort met een voorkeur voor schaduwrijke, vochtige, koele bossen komt in beide reservaten voor.

In 's Herenbos vinden we die soorten wel, en wat nog meer is, hier vinden we nog een aantal andere goede indicatoren voor stabiele bossen met een goed ontwikkelde bodemfauna zoals *Carabus coreaceus* en *Cychnus caraboides*.

Hier is dus wellicht meer aan de hand. Mogelijk is er een moment in de verleden geweest waarop het Bellebargiebos (misschien heel tijdelijk) op de schop is genomen of zijn er andere drastische menselijke ingrepen gebeurd die de typische bossoorten niet hebben overleefd. De ontbrekende soorten zijn net die soorten die niet in staat zijn om te vliegen en geïsoleerde bossen nadat deze terug geschikt zijn, terug te koloniseren. *Calosoma inquisitor* en *Agonum livens*, beide ook goede indicatoren voor waardevolle bossen zijn wel goede vliegers. De vraag is dan ook of beide soorten relict-populaties zijn of dat ze zich later, toen het bos terug geschikt habitat vormde, terug gevestigd hebben.

Abax ater, een niet zo zeldzame, typische oud-bossoort. Komt zoals verwacht veelvuldig voor in 's Herenbos, maar is een opvallende afwezige in Bellebargiebos.

De loopkeverfauna van Bellebargie geeft alleszins een indicatie dat daar in het verleden een belangrijke verstoring van het boscysteem heeft plaatsgevonden. Om deze stelling te toetsen lijkt het alvast zeer nuttig om de archieven van dit voormalige OCMW-bos eens grondig te doorsnuisteren, en daarbij zeker ver genoeg in het verleden te graven. Op dat vlak zouden we wel eens geluk kunnen hebben : de archieven van de 'godshuizen' in Gent bevatten naar verluidt nogal wat documenten over dit bosgebied, die wachten om hun geheimen prijs te geven. Wordt dus (hopelijk) vervolgd...

Links: *Carabus coriaceus* : een zeer zeldzame typische oud-bossoort. Komt opvallend veel voor in 's herenbos en de directe omgeving.

Elders in Vlaanderen enkel gekend van Meerdaalwoud, Zoniënwoud en de bossen van de Voerstreek.

Rechts: Groene zandloopkever, een soort van heide en heischrale vegetaties vinden we terug in de schrale droge open vegetaties in 's Herenbos